

תיקוני עירובין

עירובין למעשה
עיון | שימוש | כשרות

מוקד העירובין
בארץ הקודש
054-84-833-20

גליון שאלות הלכתיות

המתחדשות מידי שבוע בבדיקת העירובים השכונתיים

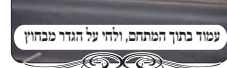
גליון מס' 268
כסלו תשפ"א

יש לציין שלפעמים אפשר לעשות פתרון דומה שלא ידרוש לטפל בו כל ערב שבת, והוא ע"י שחופרים תחת הגדר ויוצרים חלל בגובה ג' טפחים ואורך קצת יותר מג' טפחים, תחת המקום שעובר החוט, ואז כאילו אין גדר בקטע זה.

שימת לב הנדרשת לכשרות הלחי שמוצמד לגדר

בצד השני של הכביש היה עוד מתחם שמוקף לעבודות, והוא היה צר וארוך, עד כדי שהיה בשטחו יותר מבית סאתיים. בצד זה הפועלים הורידו את העמוד של העירוב, ולכן חיברו את העירוב לעמוד של החשמל של העבודות, עמוד עץ שנמצא בתוך קובית בטון [הנקראת בטונדה]. אך גם העמוד הזה היה מוקף בגדרות של המתחם, וכאן הוא לא היה יכול להסיר את הגדר, משום שא"כ יהיה פירצה למקום האסור [מדין קרפף כדלקמן], וגם באזור זה הגדרות היו קשורות היטב, וגם לא היה חיבור טוב בין העמוד חשמל להמשך גבול העירוב.

לכן הוא עשה פתרון אחר, והעמיד לחי לפני הגדר, מכוון מתחת החוט, ועי"ז הלחי הוא העמוד שנמצא סמוך לכביש ולא בתוך הגדרות, ומכאן והלאה משתמש בגדרות האתר כמחיצה מהלחי עד המשך הגדרות של העירוב. גם בפתרון הזה יש כמה הלכות חשובות שצריך לפקוק עין כל שבוע, ואינם כמו עירוב קבוע שמספיק לראות שהחוט קיים והלחיים קיימות.

עמוד בתוך המתחם, ולחי על הגדר כמתחם

כאן צריך התבוננות ובקיאיות, דבר ראשון לדעת שהלחי נמצא תחת החוט, כי הגדרות אינן קבועות באדמה, ויכולות לזוז בדחיפה קלה, ואז יתכן שהלחי שמחובר לגדר ישרא קיים, אבל הוא יהיה בצד ולא מתחת החוט. וזה דבר שדורש בדיקה במכשיר ושימת לב מיוחדת. לצורך כך האחראי קשר את הרשת לבטונדה כדי שלא תזוז בדחיפה לבד, וגם עשה סימן בבטונדה היכן מקום החוט, כדי שידע להחזיר את הלחי למקומו.

דבר נוסף שיש להקפיד שהגדר תהיה כשרה מהלחי והלאה, כיון שמכאן והלאה היא משמשת למחיצות העירוב. וגם זה דבר שדורש שימת לב מיוחדת כשמדובר באתר בניה, שיש טרקטורים שאוספים את החול וחופרים, ומספיק שיוסיפו לקחת מעט חול מתחת הגדר, בשיעור שיהיה חלל כ-24 ס"מ בלבד, כבר נעשית מחיצה תלויה לשיעור רח"נ. ובהצטרף עוד ארבעה ס"מ נעשית מחיצה תלויה גם לשיעור חז"א. והרי זה דבר שמשנתנה בקלות, ודורש במקרים רבים לעשות משהו להכשיר את הגדר למחיצה, כגון להוסיף אבנים מתחת הגדר כמו שעושה האחראי הנ"ל, או לקשור חוט טוב באמצע הרווח, שיהיה לבד מהגדר עד הקרקע, [אם מדובר בגדר שלא פותחים ועוברים בה, שלא יקרעו את החוט כל שבוע]. וכפי שהקדמנו שבכל פתרון צריך לדעת את ההלכות הנוגעות אליו, ולא מספיק לדעת את ההלכות, אלא לדעת גם מה מתאים לכל מקרה, ומה סביר שאירע בהמשך.

דין קרפף במתחם עבודות הרכבת ובאתרי בניה

והנה נעבור כעת להלכה אחרת שנוגעת למתחם העבודות הזה, ולכשרות העירוב כולו והוא מדיני קרפף, המבוארים בשו"ע (סי' שנ"ח) שחכמים אסרו מקום שיש בו יותר מבית סאתיים ואינו משמש לדירה, ועשו אותו כמו כרמלית, שאסור לטלטל בתוכו יותר מארבע אמות. דין זה הוא לא רק במקום שיש זרעים כפי שידוע בעולם, אלא אדרבה עיקר האיסור נאמר על "קרפף" שפירושו מחסן עצים, וכגון בזמנינו מחסן סחורות של מפעל גדול, שכיון שאין משתמשים בו תדיר, אסרו אותו חכמים. והחידוש בזרעים הוא, שאפילו חצר שהוקפה לדירה, אלא שזרעו בה זרעים, הרי זה מבטל את שימוש הדירה מהמקום, והוא נאסר למרות שההיקף שלו נעשה לדירה.

לפ"ז נוקטים פוסקי זמנינו לגבי אתר בניה, או אתר עבודות, שהקיפו אותו על מנת שהתושבים לא יסתובבו בו, ומנעו ממנו את רגל הרבים, הרי הוא חמה לקרפף שאינו משמש את הדירים, ואם יש בו יותר מבית סאתיים הוא נאסר בטלטול. והדבר משפיע גם על העירוב, שאם במקום אחד יהיה פירצה בגדרות, או חלל מתחתיה שתהיה מחיצה תלויה, יוצא שהעירוב פרוץ לקמום האסור [באופן שאין היתר של עומד מרובה על הפרוץ, כגון ביותר

בדיקת עירובים רבים בימים אלו

בחודש זה נערכו בס"ד דברים רבים בבדיקת עירובים ותיקונים ברחבי ארץ הקודש. צר המקום בגליון זה לבאר את כל הדברים וההלכות שנפגשו איתם בבדיקת העירובים הרבים, בכל מקום היה את המקרים שלו והפתרונות שלו, מה כשר ומה לא, מה מהודר ומה אינו מספיק, הכרעות רבות בשאלות העומדות על הפרק, ולא כל דבר פשוט להלכה, יש הרבה מקרים שמצטרפים סיבות שגורמות חילוק הלכתי, שלא תמיד ניתן להכריע בו. למעשה אנו משתדלים על פי הוראת גדולי הרבנים למצוא פתרונות חילופיים שלא תהיה בהם בעיה כלל, ולא נכניס את כשרות העירוב למחלוקת התלויה בשיקול ההוראה של רבנים בזמנינו, אלא נצא יד חובת כולם. ובמקרים שאין ברירה, מביאים את המקרה לרבני העירובים שיכריעו כיצד לנהוג.

בגליון זה נביא מעט מהדברים שהיו לפנינו, על מנת ללמוד עוד ועוד הלכות מעשיות בעירובים בזמנינו, לדעת את התורה ואת ההלכה, ובנוסף עלינו לדעת, שעשיית העירובין דורשת בקיאות גדולה בהבנת כל מקרה, מה הן ההלכות הנוגעות אליו, ובזה שונה הלכות עירובין משאר הלכות.

הבעיות שנוצרו מעבודות הרכבת הקלה בשכונת מעלות דפנה

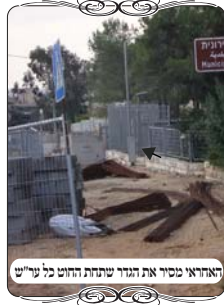
שכונת מעלות דפנה בירושלים, היא אחת מהשכונות שביקרנו בימים אלו. האחראי בשכונה פנה למוקד העירוב, וסיפר שיש לו בעיות קשות, בעקבות העבודות של הרכבת הקלה החדשה, שאמורה לעבור בתוך השכונה. ולא מדובר רק בקריעת החוט של העירוב מהמונים והדפורים, אלא במגוון שאלות בדיני קרפף, ובדיני מחיצות, ובדין עמודי צורת הפתח. הדבר הראשון שמהווה בעיה הוא, שהקיפו שני עמודי עירוב עם גדרות שסוגרות את מתחם העבודות, ובדין זה כותב המשנ"ב (סי' שס"ג ס"ק ק"ג) שאם העמוד נמצא בתוך חצר המוקף מד' רוחותיו, לא עשה כלום, וממילא כל העירוב נפסל, כיון שיש קטע פרוץ כאורך החוט של צורת הפתח זו, וזה יותר מי' אמות [שהם בסה"כ כחמש מטרים].

למקרים אלו יש מגוון פתרונות, והם תלויים בצירוף המקרים שמסביב, האם הגדרות כשרות והאם המתחם אינו קרפף, וצריך ללמוד את כל הנושאים כדי לדעת מה נכון לכל מקרה ואכמ"ל. אך נביא כאן שני פתרונות שהוא השתמש בהם בשני עמודים אלו, ושוב גם כאן הפתרון שהתאים לזה אינו מתאים לזה.

עמוד בתוך מתחם והסירו גדר אחת מתחת צורת הפתח

בצד אחד של הכביש העמוד היה מוקף במתחם קטן יחסית, [שהיה בו פחות מבית סאתיים], והגדר שלו לא היתה סגורה לגמרי. לכן הוא נקט בפתרון להזיז את הגדר בקטע שעוברת תחת החוט, [הגדר עשויה מיחידות של רשתות שכל אחת כשלושה מטרים, ועומדים על בסיס שחור פלסטיק, שאפשר להזיז אותה לצד]. ועי" שמיזז את הגדר, נמצא ששטח העבודות פרוץ ומחובר לעירוב, והצורת הפתח אינה בחצר המוקפת, אלא בחצר המחוברת עם העירוב. וכיון שמיזז את החלק שבו הגדר מתחת החוט, אין גם מחיצה תחת החוט, והעירוב נעשה כשר לכתחילה. פתרון זה מבואר בדברי החזו"א (סי' ע' ס"ק כ"ב ציוו ק"ב) במה שטען על דברי המקור חיים בדין עמוד בתוך חצר, ונקטינן שגם המקור חיים יודה לדין זה. [ומה שאסר, היינו כשהצוה"פ עוברת על הגדר ובאופן שהגדר אינה כשרה ללחין].

פתרון זה הוא כשר ונכון, אלא שהוא דורש מסירות רבה, לבוא כל יום שישי סמוך לשבת, אחרי שהפועלים מסיימים את עבודתם, ובשבתות החורף זה יכול להיות כחצי שעה סמוך לשבת. ואם האחראי נוסע לשבת לעיר אחרת, הוא בודק את העירוב בבוקר. אבל במקרה זה הוא צריך לדאוג למישהו אחר שיבוא להזיז את הגדרות סמוך לשבת. לכן פתרון זה אינו מתאים בהרבה מקרים, ובכל אופן זה מלמד אותנו על המסירות של האחראי, לעזוב את ביתו כל יום שישי בדקות הכי עמוסות.

האחראי נסיר את הגדר שתחת החוט כל ע"ש

